

Programforslag fra Hadeland vgs. (01.08.2024- 30.06.2025)

Hadeland videregående skole er positiv til at faglærere i henholdsvis norsk og samfunnskunnskap blir inspirert av det nordiske perspektivet. Vi håper dette samarbeidet kan føre til økt forståelse for nordisk tematikk og litteratur hos våre elever, og at man kan se tydelige fordeler av et slikt samarbeid. Det åpner også opp for tverrfaglig samarbeid på tvers av fag, med lik tematikk, men ulik innfallsvinkel. Elevene vil da få bruke det de har lært i kjente og ukjente situasjoner, og se sammenhenger innenfor og mellom fag. Dermed vil de forhåpentligvis finne økt nytteverdi i det de lærer om.

Med dagens verdensbilde, ser man viktigheten av et nordisk samarbeid på flere flater. I internasjonale sammenhenger ser man verdien av samarbeidspartnere på tvers av landegrensener, et nettverk og en felles, kollektiv utvikling. På den måten er denne tematikken svært aktuell.

Vi er spente på hvordan utviklingsarbeidet får sitt utslag i elevenes undervisning. Det viktigste målet er at elevene får et faglig innhold med nordisk tilsnitt, at de reflekterer rundt viktigheten av et nordisk samarbeid og at det igjen gir økt bevissthet rundt den nordiske samhörigheten. Man bør også jobbe for å knytte det nordiske opp mot elevenes verdigrunnlag og deres egen dannelsesreise i norskfaget.

Det blir viktig å prioritere arbeidet innad i norskseksjonen, og i samarbeid med andre fagseksjoner på sikt. Vi er avhengig av et par lærerkrefter som har et ekstra blikk på det nordiske perspektivet, og vi ønsker at disse jobber tett med både fagkoordinator og avdelingsleder, både med tanke på innhold i avdelingsmøter, men at de også er med på å gi innspill til tematikk og metoder for undervisningen. Det viktigste er å opprettholde dialogen mellom alle nivåer, fra klasserommet og opp til avdelingsmøter, slik at det nordiske perspektivet holdes høyt i flere ledd.

Tidligere «nordiske» erfaringer ved Hadeland vgs.:

Skolen vår har tidligere deltatt i nordisk samarbeid gjennom NordPlus. Blant annet har vi hatt et prosjekt om nordisk krimlitteratur, der elevene leste utdrag av krimromaner fra svenske, danske og norske forfattere på originalspråket og deretter valgte seg én roman som de leste i sin helhet. I noen av klassene som deltok, var det i etterkant av lesingen lagt opp til at våre elever ble koblet mot elever i Danmark eller Sverige, som de skulle kommunisere med (på e-post) og diskutere romanen de hadde lest. Vi hadde også besøk på skolen fra svenske og danske lærere som deltok i undervisningen underveis i prosjektet. Våre erfaringer med NordPlus var utelukkende positive.

Det har vært et ønske fra flere lærere å ha mer fokus på det nordiske etter samarbeidet med NordPlus, og vi ser derfor på et samarbeid med NordUng som en god mulighet til å få til dette. Ledelsen på skolen har også gitt positive signaler om et slikt samarbeid.

Marie Felde deltok på Språkpilotkurs på Lysebu i september 2022, og LNU sitt kurs om nabolandsundervisning i mars 2022. Disse konferansene har ført til økt interesse for et nordisk samarbeid. Gitte Koller og Marie Felde deltok på NordUngs konferanse ved København universitet 30. januar 2024, som ga oss en økt innsikt i og forståelse av prosjektet. I etterkant har flere lærere i ulike fag meldt sin interesse for å delta med sine klasser inn i prosjektet: 5-6 norsklærere, 2 samfunnskunnskap-lærere, 2 historielærere, og 1 politikk-lærer. Vi er positive til å trekke alle som ønsker inn i prosjektet, enten skoleåret 2024/2025 eller 2025/2026.

Plan for skoleåret 2024/2025:

I skoleåret 2024/2025 ønsker vi å ha fokus på et nordisk perspektiv i norsk og samfunnskunnskap, først og fremst. Marie Felde underviser i samfunnskunnskap og norsk på VG1, mens Gitte Koller underviser i norsk på VG2 og VG3, og er fagkoordinator i norsk.

I første omgang tenker vi å ta utgangspunkt i det vi allerede gjør i fagene, og forsøke å få det nordiske perspektiv inn i større grad der det er naturlig. Dette vil gjelde i begge fag, men vi ser for oss at det er lettest å få til i norsk.

Et eksempel på et tverrfaglig tema som er pensum i begge fag, er den samiske delen av befolkningen og deres kultur. Vi underviser om dette i et minoritet/majoritets-perspektiv, der vi kunne tenke oss å sammenligne Norge og Sveriges måter å forholde seg til samene. Vi vil også kunne trekke inn Danmarks forhold til inuittene på Grønland, og la elevene utforske ulike sider ved historie, språk, kultur og identitet.

Et annet eksempel kan være å utvide et undervisningsopplegg som vi ofte har tidlig i januar: Nyttårstaler. Vi viser ofte nyttårstalen til den norske kongen, og bruker den til å se på oppbygging, tematikk og retorikk. I år har dronning Margrethes nyttårstale naturlig nok også vært mye omtalt i media, og med enkle grep kan vi få begge nabolandenes nyttårstaler inn som en del av opplegget. I forlengelse av dette vil det være interessant å se på monarkiets rolle i Norge, Danmark og Sverige.

Norsk VG1:

August/september: Retorikk. Innslag fra "nordisk talefest" som eksempel på gode taler av ungdom. Vise at ungdom har de samme bekymringer, håp og drømmer på tvers av landegrenser.

September - desember: Norsk og nordisk skjønnlitteratur. Romanutdrag, noveller og dikt. (Eksempel: "Att döda ett barn" av Stig Dagermann). Vi sammenligner originalteksten med norsk oversettelse. *Her er vi i gang med et samarbeid mellom norsklærere og skolebiblioteket, der fokus vil være nordisk litteratur i et større omfang.*

Januar: Nyttårstaler fra de nordiske kongehus. *Tverrfaglig samarbeid med samfunnskunnskap.*

Februar: Samisk kultur (majoritet/minoritet). *Tverrfaglig samarbeid med samfunnskunnskap.*

Skjønnlitterære tekster (norsk/svensk), serier (for eksempel NRKs «Vi lover et helvete») og filmer («Ellos Eatnu – La elva leve»)

Samfunnskunnskap (VG1/VG2):

Vi ser for oss flere mulige problemstillinger i samfunnskunnskap, og ser på muligheter for ulike «nordiske perspektiver» i undervisningen. Det kan være aktuelt å knytte problemstillingene under til fagartikkel/drøftende artikkel i samfunnskunnskap:

- "Den nordiske modellen" som samfunnsmodell. Her er det naturlig å trekke de nordiske landene inn i et sammenlignende perspektiv. Det er mange likheter i hvordan samfunnene er organisert, men det vil være naturlig å sammenligne med tanke på forskjeller også.
- Politikk og innvandring: Hvordan forholder man seg til innvandring, integrering osv. i de ulike landene? I Norge snakkes det mye om «svenske tilstander» som en beskrivelse av Sveriges innvandringspolitikk. Hva menes med dette, og hva kan politikere som bruker dette uttrykket ønske å oppnå? Flere politikere ser også til Danmark for inspirasjon til egen innvandringspolitikk. Hvorfor har de nordiske landene så ulik tilnærming til dette politiske spørsmålet?
- EU: Hvordan spiller det inn at Norge ikke er medlem av EU, mens de andre nordiske land er medlemmer?
- NATO: Hvordan spiller det inn at det nå kommer flere nordiske land inn i NATO?
- Konflikt og samarbeid: Er det tendenser til økt samarbeid mellom de nordiske landene, som en konsekvens av endringer i NATO og Russlands krigføring i Ukraina?
- Klima- og miljøbevissthet: I Norge er det økt fokus på hvordan vi stadig griper inn og ødelegger naturen (NRK: "Oppsynsmannen"). Det skrives mye i media om de mange inngrep i norsk natur, som stadig øker. Vi får også skarp kritikk av EU-parlamentet for at Norge åpner for mineralutvinning på havbunnen. Hvordan er dette i de andre nordiske land? Hvor sterkt står natur- og miljøvern i 2024?
- Kunstig intelligens: Hvordan håndteres utfordringer med KI i de nordiske landene? Hva kan vi lære av hverandre?

Avsluttende kommentarer

Forslagene som er skissert over, ønsker vi å få inn i undervisningen i størst mulig grad fra neste skoleår. Det vil være de samme klassene som deltar i prosjektet 2024/2025, hovedsakelig i norsk og samfunnskunnskap. Så vil vi dele erfaringer, slik at flere klasser kan ta inn deler av prosjektet i skoleåret 2025/2026. Målet er at oppleggene vi lykkes best med, blir en naturlig del av fremtidig undervisning. Vi har et skolebibliotek som mer enn gjerne hjelper oss med å finne ny, nordisk litteratur, slik at vi hele tiden vil forsøke å være oppdatert på flere lands aktuelle bøker og tekster. Et nordisk litteraturprosjekt skal planlegges våren 2024, slik at vi er klare til å sette i gang neste skoleår. Dette prosjektet ser vi for oss at en del VG1-klasser skal være med på fra høsten. Vi gleder oss til et større nordiske perspektiv i neste skoleår, og tror dette vil ha positivt læringsutbytte for undervisningen, lærere og elever.

Hege Linnerud Næss

Avdelingsleder språk og samfunnsfag

Gitte Koller

Fagkoordinator i norsk

Marie Engeseth Felde

Nordung-kontakt og lærer i norsk og samfunnskunnskap